

„DALOK SZÖVEG NÉLKÜL”
LACZÓ ZOLTÁN VINCE SZERZŐI ESTJE AZ ORSZÁGOS
IDEGENNYELVŰ KÖNYVTÁRBAN

Laczó Zoltán Vince

2025. december 5-én 18 órától adott otthont az Országos Idegennyelvű Könyvtár Laczó Zoltán Vince vadonatúj szerzői estjének. A koncertet nagy várakozás előzte meg, a rendezvényteremben teltház volt. Az est főszereplője nem más, mint a gitár, a műsorban pedig nem kevesebb, mint hat gitárművész lépett fel (Csáki András Liszt Ferenc-díjas művész és növendékei), – bár egyidőben csupán a műsort követő taps alatt láthattuk mindegyik szereplőt.

Klasszikus muzsikával indult a koncert, Muszorgszkij "Egy kiállítás képei" gitárátiratának részleteivel, a Promenade, A gnóm, a Promenade II., az Ódon kastély, a Promenade III. és a Tuileirák kertje Szilvágyi Sándor gitárművész 2023-ban megjelent átiratában csendült fel. (A kiadvány a teljes darab adaptációját tartalmazza). A részletek Szilvágyi Sándor emlékére hangzottak el a Triovirate trió előadásában. A tagok: Batai Lilla, Sándor Zalán és Szendi Ágoston.

Még egy klasszikus. Bach e-moll fűgája (Wohltemperierte Klavier, 2. kötet) Bach születésének 340. évfordulójának apropóján szólalt meg ezúttal Laczó Zoltán Vince hangszerelésében. Kiváló átirat, remek interpretáció Csáki András, Bress Bálint és Tátrai Farkas gitárművészekről

Csáki András, Bress Bálint, Tátrai Farkas

Elérkeztünk a koncert címadó opusához. Laczó Zoltán Vince „Dalok szöveg nélkül” ciklusa nem titkoltan az azonos című Mendelssohn-zongoraműre rímel. Személyes vallomások, szöveg nélkül – ezúttal Laczótól, és ezúttal – gitáron. A „Dalok szöveg nélkül” nagy érzelmi távolságokat sejtet az időben is meglehetősen eltérő időpontokban keletkezett epizódok egymásutánjával. A tételek párosával szólaltak meg, mindegyik szólista két rövid opussal lépett színpadra.

Bátai Lilla, Sándor Zalán, Szendi Ágoston

Nézzük a tételeket. A „Várakozás” és a „Tépelődés” tetekeket Bátai Lilla előadásában élvezhettük, az „Az éjszakai éber órák” és a „Kétségek” címűeket Szendi Ágostontól. Pontos, érzékeny interpretációkat hallottunk. Két újabb tétel: a „Remény” és a „Veszteség” Bress Bálint játékaival, a „Megtorpanás” és az „Intermezzo” pedig Sándor Zalánéval. Mintha a

Muszorgszkij-darab rövid epizódja köszönt volna vissza: a Promenade-téma hangjai más sorrendbe rendeződve alkotottak pentaton ostinatót, bázist képezve a bravúros, egy gitáron játszandó kétszólamú tételhez. (Kétféle szerkesztési elv: 1. maga a kompozíció, 2. a műsor szerkesztése az egyes darabokból - ezeknek a rímelése, játéka, egymáshoz való viszonya, mint élmény, pl. itt, a pentaton-dallam váratlan „visszatérésében”).

Az előbbieket az „Indulat” című naplólap követte. A tétel különleges virtuozitást igénylő technikája miatt újra Csáki András lépett színpadra. A mű karaktere: ízzig-vérig kreol darab, napérlelte, aszott és gyűrött, mint az érett füge bőre, mediterrán lustaság és szenvedélyes tobzódás együttese jellemezte ezt a tartalmában-manírjaiban egyaránt mutatós „ibériai” opust.

Csáki András újbóli felbukkanása igazán kedvező fordulat volt a koncert műsorában, akárcsak az ezt követő, „Kedvező fordulat” című tétel, Tátrai Farkas játékaival. Tátrai a ciklust záró „Hymnus” hangjait is megszólaltatta: vihar utáni csend, mint Beethoven Pastorále-jának zárótételében, sallangoktól mentes, nyugodt és boldog összegzése az „érzelmi naplónak”.

A Szerző ugyanis – aki saját estjeinek rendszeres konferansza - naplólapokat említett hasonlatként felvezető szövegében. Bár több metafora is kínálná magát (képek, tollrajzok, novellák, rézmetszetek, bármik, amik egyszerre szólnak a szerialitásról és az egymástól eltérő hangulatok ábrázolásáról), a Szerző mégis írott szövegekhez hasonlítja a tételláncot. Nem véletlen, Laczó az írást is alkotóként műveli, mi több, nála az irodalom a zene metaforájaként, egyfajta háttérinformációként is funkcionál a koncertek műsorában. Laczó gondos válogatásában rendszeresen hangzanak el jeles költők szépirodalmi művek is koncertjein, és csak másodsorban azért, hogy színesítsék a műsort: a zenék és a versek együttesen teszik le a néző elé a Szerző személyes történetét. Lázár Csaba színművész avatott tolmácsolásában most megszólalt néhány idodalmi mű. Az első rögtön a magyar irodalom egyik klasszikusa, Kosztolányi „Hajnali részegsége”. Ennek egyik kérdése a rész-egész viszonya: 1. az ember és környezete, mint rész-egész, 2. az embernek, mint észlelőnek a tudása erről a viszonyról. Ez eddig pusztán intellektuális kérdés, de miután a magát addig korlátok között vergődő, világba-vetettnek megélő író egy nagyobb rend összefüggéseiben pillantja meg magát, már másfajta érzelmi, esztétikai és erkölcsi

Lázár Csaba színművész és Laczó Zoltán Vince

kérdéseket kínál fel az olvasónak. Az első (érzelmi) személyes művészi/olvasói dilemma, magánügy, a második (esztétikai) mar másként veti fel a rész-egész kérdését: ha arányokról beszélünk, akkor a logoszról beszélünk, ami egyszerre értelem és mérték, nem-vulgáris értelemben arányosságot és az intellektust is felülíró rendezettséget jelent. A harmadik kérdés legfontosabb erkölcsi dilemmáink egyike: jól használjuk-e kapott talentumainkat? Ebből a perspektívából már egészen finom rajzolatú képet kapunk az emberről, mint „rész”-ről.

A másik elhangzó vers válasz is ad a Kosztolányi-kérdésre: Nagy Gáspár „Jegyezvén szalmaszállal” c. alkotása egyértelmű credo, nyílt hitvallás, az Örökkévaló felé mutat a romlandó világból. Egy Marton Árpád vers is elhangzott, szintén Lázár Csaba előadásában.

A koncertet viharos taps követte, Laczó pedig egy ráadás számmal lepte meg a közönséget, nem kis meglepetést okozva: egy kórusművel. A színpadot a FMK Női Kar tagjai foglalták el, jócskán átrendezve az addigi színpadképet. A Lackfi János „Édike” c. versére írt rövid darabot Lovas Gabriella vezényelte. A záró opust szintén vastappsal jutalmazta a közönség.

Csepregi György